

Svar på skriftligt spörsmål SSS 342/2020 rd

Svar på skriftligt spörsmål om stöd till kommunernas naturskyddsarbete

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 342/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Tiina Elo/gröna:

Hur ämnar regeringen stärka och stödja kommunernas naturskyddsarbete så att man kan stoppa minskningen av den biologiska mångfalden och så att mångfalden bevaras i närskogar och rekreationsområden som är viktiga för invånarna?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Ett centralt mål för statsminister Marins regeringsprogram är att stoppa minskningen av den biologiska mångfalden. I regeringsprogrammet ingår flera nya åtgärder för att upprätthålla skydd av den biologiska mångfalden. Till dessa åtgärder hör bland annat genomförandet av ett handlingsprogram för förbättrande av tillståndet hos försämrade livsmiljöer. Miljöministeriet startade i slutet av 2019 Helmi-programmet, vars syfte är att förbättra stärkande av livsmiljöernas tillstånd.

Det huvudsakliga syftet med livsmiljöprogrammet Helmi är att stärka den biologiska mångfalden och förbättra livsmiljöerna bland annat genom att skydda och restaurera myrmarker, restaurera och vårda fågelvatten, vårdbiotoper och skogliga livsmiljöer samt restaurera vatten- och strandnatur. Helmi-programmet är ett centralt medel för att stoppa utarmningen av naturen i Finland. Åtgärderna i programmet ska förbättra tillståndet för hundratals hotade arter och en stor del av de hotade naturtyperna i vårt land. Programmet baserar sig på frivillighet bland markägarna. Målet är att utöver förbättrandet av den biologiska mångfalden främja ekosystemtjänsterna, vattenskyddet, kolbindningen samt annan bekämpning av klimatförändringen och anpassning till förändringar.

Miljöministeriet har 11.5.2020 meddelat om en ansökan om specialunderstöd för kommuner för genomförande av projekt för restaurering, vård och bevarande av livsmiljöer som följer Helmi-programmet särskilt på mark som ägs och förvaltas av kommuner. Ansökan kallas Kommun-Helmi och är en del av Helmi-programmet. Projekten i Kommun-Helmi ska främja den biologiska mångfalden och förbättra de värdefulla livsmiljöerna i Helmi-programmet. Specialunderstöd kan ansökas för restaurering av myrar, restaurering av fågelvatten och våtmarker, restaurering och vård av kulturlandskap, vård av skogsmiljöer samt restaurering av småvatten och strandnaturen.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 342/2020 rd

Anslaget som reserverats för Kommun-Helmi är cirka 3 miljoner euro för 2020. Utifrån erfarenheter från ansökan om understöd för 2020 är syftet att finansiera Kommun-Helmi-projekt också under kommande år, om anslagen medger.

Förutom Kommun-Helmi pågår fortfarande även KommunMETSO. Genom KommunMETSO har man skyddat under 2008–2018 upp till cirka 3 300 ha mark som ägs av kommuner och cirka 1 300 ha mark som ägs av församlingar. Den största delen av objekten har skyddats som privata skyddsområden, men flera objekt har också sålts till staten som naturskyddsområden. Kommuner och församlingar erbjuder fortfarande sina objekt till METSO-programmet: i början av 2019 pågick vid NTM-centraler behandlingen av objekt på cirka tusen hektar som erbjudits av kommuner och församlingar. Inom ramen för METSO-programmet har man betalat till kommuner och församlingar totalt skyddsersättningar på över 16 miljoner euro. Kommunerna har även i viss omfattning skyddat genom METSO-programmet objekt utan ersättningar och särskilt genom kampanjen Min naturgåva till hundraåringen som pågick under 2017. Den genomsnittliga storleken på kommunernas METSO-objekt var lite över 30 hektar, vilket är cirka tre gånger så mycket som den genomsnittliga storleken på privata markägares METSO-objekt. Skyddsområden med stort areal är ofta rekreatiomsområden som är viktiga för kommuninvånarna och som även lockar resenärer. Med hjälp av METSO bevaras de för rekreatiönsyften också i fortsättningen.

Miljöministeriet tillsatte 16.12.2019 ett projekt för en reform av naturskyddslagstiftningen, i vilket ingår reform av naturvårdslagen (1096/1996) och -förordningen (160/1997). Även i detta arbete kommer man att fästa vikt vid kommunernas möjligheter att främja skyddet av naturens mångfald. Som stöd för arbetsgruppen som bereder en reform av naturvårdslagen tillsattes 20.4.2020 en underarbetsgrupp, vars syfte är att diskutera uppgifter som främjar skydd av naturen och landskap och som har en anknytning till naturvårdslagen. Underarbetsgruppen har som uppgift att förbereda preliminära och vid behov alternativa förslag som stöd för lagberedningen. Arbetsgruppens mandatperiod är 20.4.2020–31.8.2020.

Dessutom har miljöministeriet inlett projektet ”Luontoviisaat kunnat” (Naturkloka kommuner), vars syfte är att stödja kommuner i tryggheten av den biologiska mångfalden och hållbar användning av naturresurser. Medan projektet pågår upprättas i Finland ett nätverk av kommuner som stöder långsiktig utveckling och genomförande av både lokala och regionala lösningar. Projektet stöder förutom kommunaktörers även invånarnas, gemenskapernas och näringslivets åtgärder. Målet är också att stärka samarbete och kommunikation mellan kommunerna och statens forskningsinstitut, utbyta lärdomar men också de senaste forskningsrönen till exempel om vilka ekonomiska eller klimatmässiga fördelar den biologiska mångfalden erbjuder kommunerna.

År 2000 infördes i markanvändnings- och bygglagen möjligheten att inrätta nationalstadsparker i stadskommuner. I en delreform av lagen infördes i lagen målet om att bevara den biologiska mångfalden. För närvarande finns i Finland ett nätverk av nio nationalstadsparker. Objekten i nätverket har en mycket mångfaldig närnatur: Natura 2000-objekt, naturskyddsområden, kulturlandskap, våtmarker samt strand- och vattennatur och till och med undervattensekosystem. Allt fler städer vill ha på sitt område en nationalstadspark och är därigenom beredda att bland annat

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 342/2020 rd

främja den biologiska mångfalden och bevarandet av närnaturen som rekreationsområden för invånarna och som en del av utvecklingen av stadsturism. Det är viktigt att denna möjlighet tryggas också i fortsättningen då markanvändnings- och bygglagen förnyas under regeringsperioden och att nuvarande författningar justeras så att det tunga planarbetet som följer den nuvarande praxisen vid beredningen av nationella stadsparker och utvidgningen av befintliga parker kan förenklas.

Helsingfors 18.5.2020

Miljö- och klimatminister Krista Mikkonen